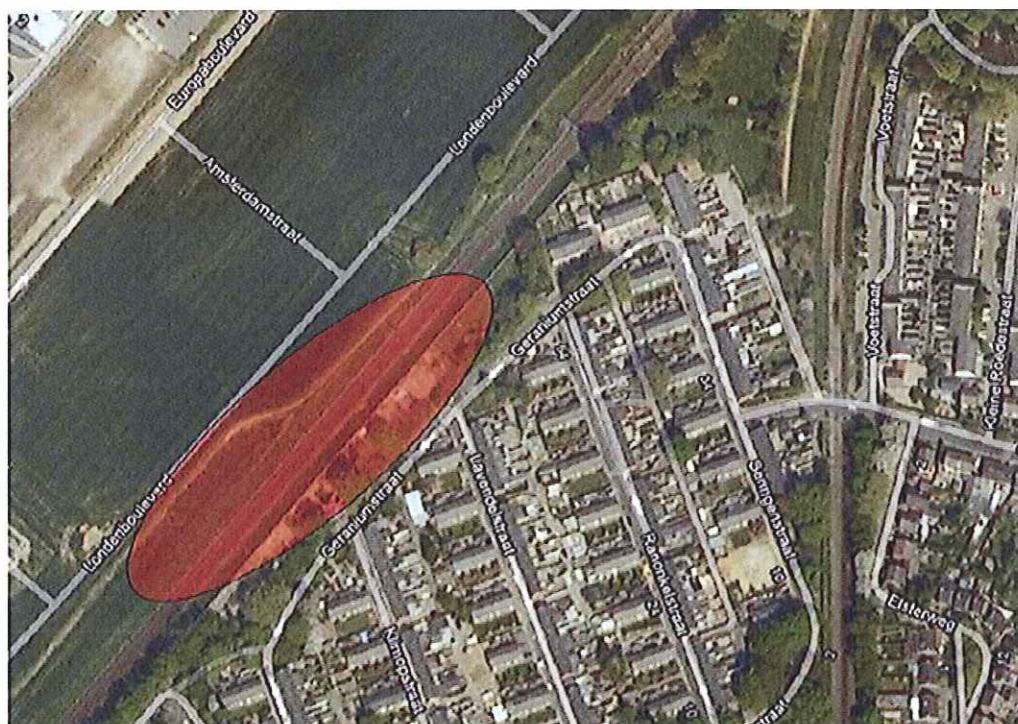

Memo

nummer	2 (definitief)
datum	21-06-2012
aan	Gemeente Sittard-Geleen Mariska Jansen
van	Ingenieursbureau Oranjewoud Michel Braad
kopie	Robbert Martens Ton Steegh
project	Spoorbrug Achtbunder Sittard
projectnummer	247558
betreft	Nader onderzoek naar hazelworm en levendbarende hagedis

Aanleiding

In ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een natuurtoets flora en fauna uitgevoerd nabij Achtbunder te Sittard (rapport Oranjewoud, 8 juni 2012). In figuur 1 is het plangebied van de te realiseren brug weergegeven. Hieruit bleek dat de levendbarende hagedis en de hazelworm mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. Indien dat het geval is dan heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten. Daarom is geadviseerd een nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van de levendbarende hagedis en hazelworm in het plangebied. In voorliggende memo zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

Figuur 1. Ligging plangebied spoorbrug te Sittard.

Methode

Het plangebied is in het zuidwesten van Sittard gelegen. Het plangebied betreft de taluds langs de spoorlijn en de aansluitende gronden aangegeven met een rode cirkel in figuur 1.

Tijdens het onderzoek is in het plangebied gezocht naar volwassen individuen van de levendbarende hagedis en de hazelworm. Het weer is van invloed op de activiteiten van de soorten en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Geïnventariseerd is in de ochtend (voor 12:00) tijdens gunstige weersomstandigheden voor de soorten: zonnig en droog weer. Tijdens het onderzoek zijn onder en in geschikte schuilplaatsen (stukken plastic, stukken hout en onder stenen) van de soorten gekeken. Gedurende het eerste terreinbezoek zijn boven en onder langs het talud van de spoorlijn betondakpannen geplaatst om extra schuil/zonmogelijkheden te creëren (met een gele lijn aangegeven in figuur 2). Binnen een deel van het plangebied was het vanwege veiligheidsoverwegingen niet mogelijk om de dakpannen te plaatsen (zie blauwe lijn in figuur 2).

In totaal zijn drie terreinbezoeken uitgevoerd in de periode april tot en met mei 2013 (tabel 1).

Tabel 1. Overzicht tijdstip en omstandigheden terreinbezoeken.

Datum	Gemiddelde temperatuur	Windkracht	Neerslag	Bewolking
22-4-2013	10°C	2	geen	Licht bewolkt
19-5-2013	14°C	3	geen	Half bewolkt
28-5-2013	15°C	2	geen	Half bewolkt

Gedurende de terreinbezoeken werd het onderzoeksgebied te voet doorkruist, zodanig dat een gebiedsdekkende inventarisatie werd verkregen.

Resultaten

Hazelworm

De hazelworm is tijdens de terreinbezoeken niet in het plangebied aangetroffen.

Levendbarende hagedis

Terreinbezoek april

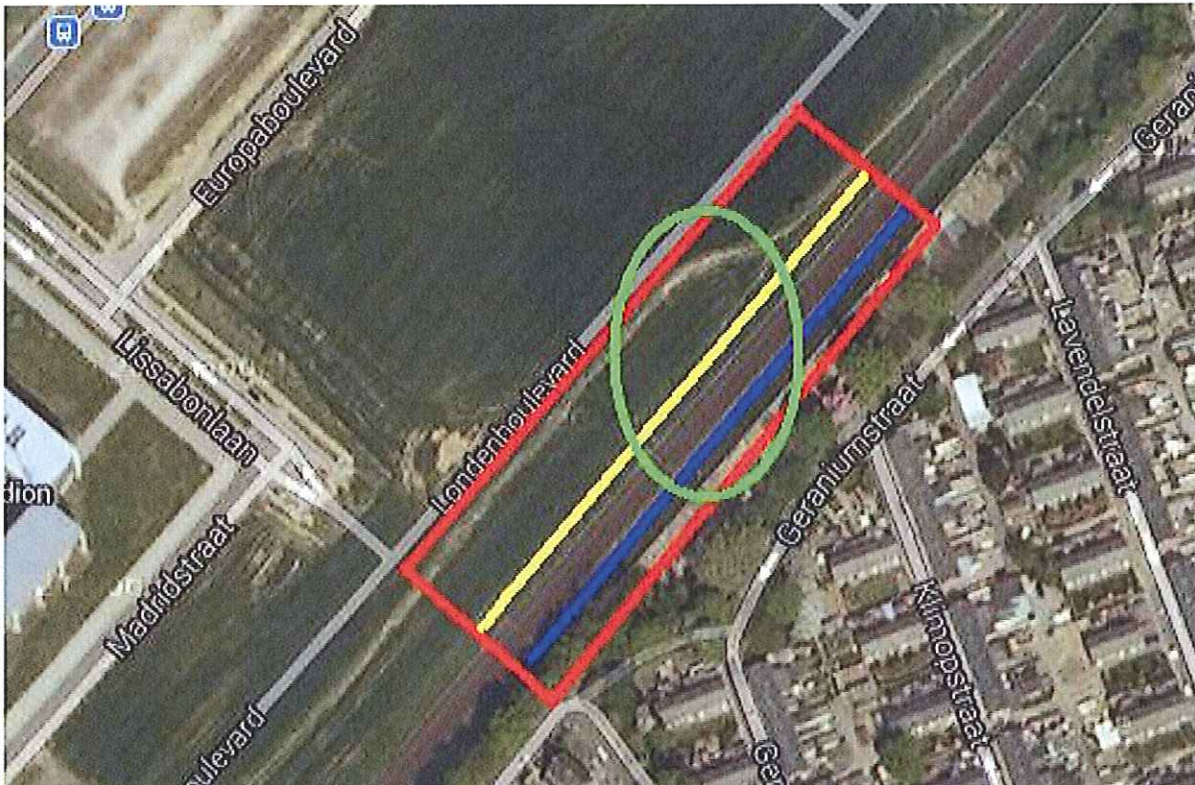
Gedurende het eerste veldbezoek in april zijn geen individuen van de levendbarende hagedis of hazelworm aangetroffen.

Terreinbezoeken Mei

Tijdens het eerste bezoek in mei (19-5) zijn vijf levendbarende hagedissen waargenomen; drie individuen in de zone met dakpannen (de locatie is met geel aangegeven in figuur 2) en twee individuen in het overige gedeelte (met blauw aangegeven in figuur 2).

Tijdens het tweede bezoek in mei (28-5) zijn twee levendbarende hagedissen waargenomen in het in figuur 2 met geel aangegeven gedeelte. In het met blauw aangegeven gedeelte (figuur 2) zijn drie individuen waargenomen. In figuur 3 is een individu van de levendbarende hagedis weergegeven die tijdens het laatste terreinbezoek aangetroffen is. In figuur 2 is in groen aangegeven waar de meeste levendbarende hagedissen tijdens de terreinbezoeken zijn waargenomen.

Volgens een bewoner (die jarenlang woonachtig is in de omgeving van het plangebied) zijn rondom het plangebied regelmatig hagedissen waargenomen. Dit in tegenstelling tot de hazelworm die hier nog nooit is waargenomen. Dit ondersteunt de waarnemingen in het veld.

Figuur 2. Plangebied met daarin de locatie van de neergelegde betondakpannen (gele lijn). In groen is aangegeven waar de meeste individuen van de levendbarende hagedissen zijn waargenomen.

Figuur 3. Een aangetroffen levendbarende hagedis.

Toetsing

Op basis van het nader onderzoek wordt aangenomen dat de levendbarende hagedis niet alleen voorkomt in het plangebied, maar tevens langs het hele spoor tracé. Door de voorgenomen realisatie van de spoorbrug zal een (beperkt) deel van het leefgebied van de levendbarende hagedis aangetast worden en verdwijnen.

Aangezien er in de omgeving voldoende alternatief leefgebied aanwezig is en de werkzaamheden betrekking hebben op een beperkt deel van het leefgebied, is er geen sprake van een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- en verblijfplaats van de levendbarende hagedis. Daarmee blijft uitwisseling langs het spoortracé mogelijk.

Daarnaast betreft het hier een Tabel 2-soort waarvoor geen ontheffing nodig is indien gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode (zie ministerie van EZ voor gedragscodes)¹. Er moeten maatregelen worden genomen om doden en/of verwonden van exemplaren van levendbarende hagedissen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is te voorkomen². Maatregelen die hier invulling aan geven zijn²:

- Bij bouwwerkzaamheden waarbij naast de vegetatiestructuur ook de bodem beïnvloed wordt kan het gehele jaar als kwetsbare periode worden aangemerkt. De minst kwetsbare periode voor werkzaamheden is dan de periode direct na de winterslaap en vóór de dracht, ofwel de periode vanaf half april tot en met half mei. Genoemde periode is afhankelijk van lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand en tijdens de werkzaamheden. Een deskundige op het gebied van de levendbarende hagedis moet de werkbare periode aangeven.
- Aanwezige levendbarende hagedissen moeten weggevangen worden uit het plangebied, bij voorkeur in de periode direct na de winterslaap:
 - o het plangebied moet voor levendbarende hagedissen toegankelijk gemaakt worden door het plaatsen van voor levendbarende hagedissen niet passeerbare schermen;
 - o vervolgens moeten, al dan niet in combinatie met vangpotten, de aanwezige levendbarende hagedissen weggevangen worden;
 - o de gevangen individuen moeten direct naar geschikt leefgebied in de directe omgeving maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden worden gebracht;
 - o tot slot moet het plangebied ongeschikt gemaakt worden voor de levendbarende hagedis.
- Voer geen werkzaamheden uit waarbij houtstapels, liggende boomstammen, stronken e.d. worden verwijderd in de periode van september tot en met maart.
- Houdt bij het rijden met machines rekening met aanwezige levendbarende hagedissen in de berm van de wegen waarover het transport plaatsvindt.
- Er moet een ecologisch werkprotocol opgesteld worden waarin alle ten behoeve van de levendbarende hagedis te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden moeten aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd.
- De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de levendbarende hagedis.

Wanneer bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd zijn negatieve effecten op de soort uitgesloten. De maatregelen kunnen ter goedkeuring worden voorgelegd aan het bevoegd gezag Dienst Regelingen in de vorm van een ontheffingsaanvraag; dit is echter niet verplicht.

Conclusie

In het plangebied is op meerdere locaties de levendbarende hagedis waargenomen; de hazelworm is niet aangetroffen.

De voorgenomen realisatie van de spoorbrug heeft een beperkt negatief effect op de in het leefgebied voorkomende levendbarende hagedis. Echter, de functionaliteit van de voortplantingsplaats en/of van de vaste rust- en verblijfplaats blijft gegarandeerd.

¹ <http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/stap-5-gedragscode-gebruiken/overzicht-van-de-gedragscodes>

² Ministerie van EL&I, 2011. Soortenstandaard levendbarende hagedis, *Zootoca vivipara*

Indien gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode (zoals omschreven in deze memo) is het doorlopen van een ontheffingsaanvraag niet aan de orde. De in de memo omschreven werkwijze dient bij uitvoering door de aannemer te worden gevolgd (incl. de voorgeschreven begeleiding).

Geleen,
21 juni 2013

